

חומר עזר לקורס אמנות תקופת אדו/ שלמית בז'רנו

מבנה מאמר

המאמר האקדמי

מחקרים אקדמיים מתגבשים סביב הניסיון להוסיף מידע חדש למידע קיים, או כדי לעבד מידע קיים מתוך נקודת מבט חדשה. הכותב/ת נותנת לנו רקע לגבי המחקר הקיים ומשכנע/ת אותנו בדבר הטעם בלימוד ובמחקר נוסף של הנושא. שימו לב כי ספרי אמנות וקטלוגים נוטים בדרך כלל לכתיבה סיפורית ומדגישים את היופי החומרי של האובייקט, בעוד מאמרים וספרים אקדמיים מנתחים יצירות וארועים אמנותיים תוך הדגשת בעייתיות ומתוך גישה ביקורתית.

הגישה הביקורתית מגובה לרוב במחקרים תיאורתיים (למשל ממדעי החברה וביקורת התרבות). התיאוריה מאפשרת למקם יצירות והתרחשויות בהקשרים נרחבים והשוואתיים. בסיס תיאורטי הינו חלק אינטגרלי ממחקר מתקדם, ולכן בתארים מתקדמים יש להכיר שיטות מחקר שונות (מתודולוגיה). ניתוח תיאורתי משתמש לרוב בציטוטים של חוקרות/ים והוגי דעות (ידועים יותר או פחות) ובעגה (ז'רגון), שעלולה לסרב את הקריאה. הכירות עם עגה זו ועם מרכיבי הכתיבה האקדמית תהפוך את קריאת המאמרים למסורבלת קצת פחות.

מבנה וניתוח מאמר: *

מאמר אקדמי בנוי בצורה מלאכותית כדי שניתן יהיה לנתחו בצורה ביקורתית. ניתן לקרוא מאמר בצורה לינארית, כפי שקוראים סיפור (שאלת מחקר והתשובה עליה), אולם לא פעם קוראים מאמר רק כדי לדלות ממנו מידע ספציפי. החוקר/ת המיומן/ת משתמש/ת במאמרים כחומר גלם וכלי עבודה, ואינה/ו מחוייב/ת לקריאה לינארית. כדי לפתח מיומנות קריאה שאינה לינארית, נסו לענות על השאלות הבאות תוך כדי עיון במאמר.

מושא (אובייקט) המאמר:

- מהם מושאי המחקר (למשל: שמות, רקע היסטורי, תמונות)
- איסוף מידע:
- על אלו מקורות מסתמך/ת המחבר/ת (למשל: מקורות היסטוריים קדומים, מסמכים משפטיים, יומנים ומכתבים, ספרות ושירה, ממצאים ארכיאולוגיים/תרבות חומרית, תמונות/תרבות חזותית).
- מידע חזותי (אם ישנו) : כיצד משתלבות הדוגמאות החזותיות בתוכן המאמר? (משל: האם הכותב/ת מנתחת את היצירה מבחינה צורנית? היסטורית? מתייחסת רק למוטיב מסויים כדוגמא לטענה?)

שיטות הניתוח המופעלות על המושא:

- תיזה: מה נושא המאמר?
- מה השאלה (או סדרת השאלות) שעליה מנסה המאמר להשיב?
- סקירת ספרות:
- האם המאמר מציין מחקרים קודמים שנכתבו בנושא? פרטי.
- אם כן, האם המחבר/ת מסכים/ה או מתנגד/ת למחקר הקודם או לתפיסות מקובלות בנושא?

ארגון המידע:

כיצד ערך/ה המחבר/ת את המידע? (למשל: כהוכחה לוגית; באמצעות סדרת הוכחות הנבנות זו על גבי זו; באופן כרונולוגי; על פי נושאים; על פי סוג המידע).

ניתוח החומר:

כיצד מתייחס/ת המחבר/ת למידע: האם היא רואה בו מקרה מייצג? האם היא מצליבה אותו עם מידע נוסף? דון/י במספר דוגמאות.

מתודולוגיה:

- האם הכותב/ת מציינת שיטות מחקר וגישות תיאורטיות קודמות? האם הכותב/ת מצטט/ת כתבים תיאורטיים להסבר אופן המחשבה שלו/ה?
- ציינו לעצמכם את השיטות/ גישות/ תיאוריות הללו. נסו לנסח אותן במושגים שלכם.
- אם ישנם מושגים שאינם ברורים לכם לגמרי (מההיסטוריה של יפן או מביקורת התרבות), או שמות שאינם מוכרים, בררו במרשתת ובאנציקלופדיות למה ולמי הכוונה.
- האם יש במאמר העדפה לשיטות שמרניות או חדשניות? ממדעי הרוח או ממדעי החברה?
- האם המתודולוגיה משרתת את ההוכחה היטב? מדוע?
- האם ניתן לזהות מהם הערכים של המחבר/ת לגבי תפקידיה של האמנות? לגבי תהליכי היצירה? לגבי יפן?

מסקנה:

- מהי התשובה שניתנה לשאלות שהוצגו בפתח המאמר?
- האם מצאת את הטענות של המחבר/ת משכנעים?
- דעתך על המאמר:
- מהם היתרונות והחסרונות של התיזה של המאמר?
- השוואה למאמרים נוספים שקראת בנושא.

מחקר המחבר לפי ה"כללים" * יערך פחות או יותר לפי הסדר הבא:

- פתיחה: מושא המחקר, שאלת המחקר והתשובה המוצעת עליה (כלומר "התיזה") והמניע לכתיבה.
- סקירת ספרות: ביקורת לגבי מחקרים קודמים והצגת המתודולוגיה של הכותב/ת.
- גוף העבודה: ניתוח החומר: מידע וניתוחו על פי שיטות המחקר שהוצגו.
- סיכום: המסקנות העולות מהניתוח והחידוש שיש בהן לעומת מחקרים קודמים. הצעה לגבי הקשרים נרחבים יותר העולים מתוך החומר הספציפי.

* הטענות הנ"ל תקפות לגבי כתיבה אקדמית עכשווית באנגלית. בתקופות קודמות מחקרים נטו לגישה הסיפורית, שלא נעלמה עדיין מהכתיבה ביפנית למשל. כמו כן, חוקרות/ים רבות/ים חורגות/ים במכוון מהכללים כדי להדגיש גישה פוסט-מודרנית מודעת לעצמה וללא יומרה אובייקטיבית.